Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807; з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200; з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 24. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 6-го ЛЮТОГО 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, FEBRUARY 6, 1982 No. 24. VOL. LXXXIX.

Д-Р М. КУРОПАСЬ ДОПОВІДАВ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк, Н. Й. (Л. Волянська). — Заступник головного предсідника Українського Народного Союзу і колишній дорадник президента Джералда Форда, відомий український діяч і знавець етнічних справ, д-р Мирон Куропась дав тут, у великій залі Українського Народного Дому, в неділю, 31-го січня, лекцію-доповідь на тему „Шляхи до об'єднання української громади в Америці в минулому і сучасному".

Д-р М. Куропась

Виступ д-ра М. Куропася влаштував Комітет за Правопорядок в УККА, вів програму д-р Богдан Шебунчак, який представив промовця, оголосивши, що ця доповідь є перша із серії запланованих Комітетом доповідей, які відбудуться по українських осередках в Америці. Доповідачами будуть, крім д-ра М. Куропася, також інші визначні українці. Присутніх на доповіді було біля 130 осіб.

Д-р М. Куропась, ерудит-промовець американського хову, говорив українською мовою, якою володіє зовсім вільно. Вірний американсько-англійській традиції публічного промовляння він пересипав свою доповідь дотепами й жартами, чим зробив її цікавою і доступною всім присутнім. Сама доповідь тривала одну годину. Після доповіді були питання і відповіді.

На тлі історії американської України, за останніх 80 років, доповідач змалював справу української об'єднаної дії семи українських централь, які народжувалися, діяли й кінчали своє існування, щоб дати місце новим починам і новим центральним організаціям. Перед слухачами переходили імена великих будівничих американської України, але і тих, які руйнували українське зорганізоване життя, керовані дуже часто ілюзорною думкою, що те, що вони роблять, робили для „добра" громади.

Боротьба поміж різними політичними групами за керування зорганізованим українським життям також давала себе відчути, бо американська Україна відображувала в мініятюрі всі ті „ізми", які існували і за океаном, в „Старому Краю" чи це був радикалізм, соціялізм, монархізм чи пізніше націоналізм.

Промовець стисло й речево змалював ці всі події на тлі того часу, і вони були закономірним розвитком, хоч часто-густо болючим, з точки зору добра народу.

Стовпами українського народного розвитку тут була Церква і УНСоюз, з його періодиком — „Свободою".

Весь розвиток народного зорганізованого життя українців в Америці не був, як сказано, відокремлений від загальних подій у світі та в Америці. Тож цілком відмінним було життя українців і ставлення до них за часів президента, наприклад, Вилсона, з його гаслом „самовизначення для народів", і в час президентури Рузвелта, коли гаслом стало — двом „демократичним" потугам світу, ЗСА і СССР, „звалити фашизм у світі". Очевидно, українці, які на власній шкірі досвідчились, що то за „демократизм" совєтів, мусіли дуже відстраждати в Америці під Рузвелтівською просовєтською владою.

Випукло й яскраво говорив д-р Куропась про цей сумнозвісний період американської історії, не боячись ставити крапки над „і".

Цікаво й оригінально прозвучали і паралелі поміж евфорією, яка опанувала українців в Америці, коли прибув до цих берегів уславлений Мирослав Січинський в 1914 році. І як це все стало подібним до подібної „осанна, осанна!", що її співано Валентинові Морозові шістдесят п'ять років пізніше, щоб дуже скоро хтось перекреслив його здобутки. Але Мороз міг був об'єднати усіх українців під одним прапором і на те заносилося, поки УНСоюз займався новоприбулим. Коли ж Визвольний Фронт „перебрав" Мороза, все закінчилося відомим усім фіяском: Мороз став „не-особою", — казав прелеґент.

Цікаві й зовсім невідомі більшості публіки були розповіді д-ра Куропася про кольоритні військові формації українсько-американської молоді, які зорганізувалися тут у 20-их роках при гетьманській організації і при націоналістичній ОДВУ (Організація Державного Відродження України), як відгомін військової дійсности в Україні. Бож Україна вся палахкотіла збройною боротьбою, від 1917 року починаючи, і так тривало на початку двадцятих років. Ці військові озброєні відділи мали навіть літаки, все те, до чого горнулась молодь, але за

(Закінчення на стор. 4)

Д-р Яр Славутич дав доповідь у Мехіко

Маямі, Фла. (А.Б.). — На запрошення Американського товариства викладачів еспанської мови, що співпрацює з Мехіканською академією наук, д-р Яр Славутич, професор Альбертського університету, мав у грудні доповідь „Совєтська мовна політика" на конференції в Канкуні, Мехіко. На доповіді було присутніх 40 осіб. Одночасно відбувалося 12 сесій, а всіх учасників було близько 350 — як із американського континенту, так і з Европи, Африки та Австралії.

У своїй доповіді д-р Я. Славутич насвітлив мовну політику царської імперії, тактичні зиґзаґи Леніна та росіянізаторську політику за Сталіна, яку тепер систематично продовжують кремлівські лідери.

Учасники цієї конференції, під загальною назвою „Мовне плянування", оглянули піраміди Маїв серед джунґлів Юкатану.

Повертаючись до Канади, д-р Я.Славутич залетів до Флориди, де мав три літературні вечори — в Маямі, Лодердейлі та Венісі. Організаторами цих літературних виступів були д-р Анна Бойцун, Лариса Мурович і д-р Д. Кислиця, які й представляли автора флоридським українцям.

ДИТЯЧА КОСТЮМОВА ЗАБАВА

Ню Йорк, Н.Й. — Новацтво і Пластприят Пластової Станиці влаштовують тут в неділю, 28-го лютого ц.р., о год. 2-ій по полудні, в залі Академії св. Юра при 215 Схід 6-та вулиця — дитячу костюмову забаву під назвою: „В крамниці з іграшками". Організатори запрошують всіх — батьків і дітей.

Франція купуватиме природний газ в Альжирі

Париж, Франція. — Питання достав на світовий ринок альжирського природного газу, який та країна посідає у великій кількості, ввійшло у нову стадію. Дотепер закупи такого газу були невеликі, бо ціна на нього була зависока в порівнянні зі світовими стандартами. Тепер французький уряд повідомив, що він рішився платити ту високу ціну. Це потягне за собою подібне рішення інших консументів того газу.

Торги в справі ціни на альжирський природний газ тривають від довшого часу. Використовуючи світовий голод на енерґетичні засоби, Альжирія піднесла ціну на свій газ, яка на багато перевищує теперішню його ціну у світі. Майже всі більші відборці того газу відмовилися купувати його по новій ціні. Серед них були найбільші в світі американські нафтові компанії, різні інші світові великі спілки та уряди. Своїм рішенням підвищити ціну французький уряд зламав загальний фронт спротиву проти підвишки.

Природний газ є енерґетичним засобом, який вдоволяюче заступає нафтову ропу, що її постачання може зазнати несподіваних перебоїв з огляду на непевні відносини серед головних продуцентів ропи, тобто серед арабів. Бажання унезалежнити себе від нафтової енерґії є також підставою згоди Західньої Німеччини та інших країн Західньої Европи допомогти Совєтському Союзові побудувати сибірський газопровід до Европи та розпочати достави сибірського газу. Одначе і совєтська розв'язка, чи полегшення енерґетичної потреби не вдоволяє західніх консументів і тим Франція арґументує виломання зі загального фронту підвищенням цін на альжирський природний газ.

Перед припиненням достави газу до Франції з Альжиру, Альжир постачав 8 відсотків французької енерґії. Після поновлення тих достав передбачується зріст достав аж до висоти біля 25 відсотків всієї енерґії, вживаної французьким промислом та обслугою приватних домів. Вже наступного року ті достави з Альжиру більше як подвояться. Перед їхнім припиненням Франція доставляла річно 140 більйонів кубічних стіп газу, а наступного року вона доставить 321 більйон кубічних стіп того газу.

В доставах газу з Альжиру до Франції будуть брати участь і американські компанії, які перервали свої закупи з огляду на його зависоку ціну. Американські компанії мають фактичний монополь у будові й обслузі транспортових кораблів, які мають устаткування для уплинення природного газу та його транспорту в плинному стані океанічними нафтоналивними кораблями.

У світі

КАНЦЛЕР ЗАХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ ГЕЛЬМУТ Шмідт, якого тепер атакують з різних боків за його просовєтську політику, звернувся до парляменту Західньої Німеччини, щоб парлямент схвалив йому вотум довір'я, бо в інакшому випадку він подасться до демісії. Формально йдеться про схвалення пропозиції соціяльно-демократичного уряду призначити 5,3 більйона долярів на збільшення затруднення впродовж найближчих чотирьох років. Політику канцлера Шмідта атакують ліві елементи за сприяння дозброєнню, а національні елементи атакують за його податливість й різні концесії Москві. Суспільство Західньої Німеччини незадоволене станом її господарки. Безробіття в Західній Німеччині осягнуло рекордову висоту за останніх 27 років. У Західній Німеччині є тепер 8,2 відсотка безробітних. Від минулого вересня дотепер безробіття в Західній Німеччині зросло найшвидше з усіх країн Европейського спільного ринку. Канцлер Шмідт пропонує піднести деякі податки для здобуття тієї інвестиційної суми, а крім цього пропонує десятивідсоткову премію в обнижці податку від вартости інвестованої суми.

КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ ФРАНЦІЇ РОЗПОЧАЛА свій партійний конґрес, який є найвищою законодатною й екзекутивною установою в системі цієї партії принаймні формально, бо на ділі все в партії вирішувало її Політбюро, а радше — емісари з Кремля та совєтські резиденти на місці, у Франції. Нещодавно французька преса широко писала про те, що лідер французьких комуністів і генеральний секретар партії Жорж Марше був на секретному вишколі в СССР та виконував різні таємні доручення московського центру. Французькі комуністи, а зокрема верхівка партії на чолі з Марше, і завжди вірнопіддано виконували доручення з Москви й підтримували імперіялістичну політику Кремля, проте тепер французька комуністична партія викликала особливо велике обурення французів її повною підтримкою Москви і московського ставленника в Польщі генерала Войцеха Ярузельского. В наслідок такої політики багато провідних французьких комуністів виступили проти партії, а партія втратила багато на своїй популярності серед французів.

ЛІВІ ПАРТИЗАНИ В РЕСПУБЛІЦІ ҐВАТЕМАЛЯ, Середня Америка, поновили свої збройні виступи. Вони виконали два напади на різні державні станиці; в часі цих атак їм вдалося вбити п'ять осіб, а принаймні 17 поранити. Декілька днів перед нападами ці ліві партизани наскочили зі засідки на військову машину, де тоді в перестрілці загинули два вояки, а 15 було поранено. Були в останніх днях також інші напади, в яких ліві повстанці намагалися вбити людей та нанести матеріяльні шкоди.

МІНІСТЕР ОБОРОНИ ІЗРАЇЛЯ АРІЄЛЬ ШАРОН подав в інтерв'ю для ізраїльського радіо ближчі дані про втримування й пошанування завішення зброї на ізраїльсько-ливанському кордоні. В липні минулого року при допомозі ЗСА Ливан і Ізраїль узгіднили умови цього завішення зброї. З Ливаном співпрацювали в тому Сирія, окупаційний корпус якої перебуває на терені Ливану; Палестинська Визвольна Організація, що її складові елементи порозкидані по всьому Ливані; а в першу чергу Савдійська Арабія, яка покриває значну частину коштів Ливану, Сирії та ПВО. Міністер Шарон подав, що, не зважаючи на перемир'я, за той час було більше як 60 поважних порушень перемир'я; з того понад 30 були на кордоні Ізраїля з Ливаном, а решта на кордоні з Йорданією. Головними спричинниками цих порушень були терористи з ПВО. Велику частину терористичних починів зліквідували йорданські прикордонні частини, решту ізраїльська армія. Ні одна спроба палестинських терористів напасти через кордон на мешканців Ізраїля не вдалася. Терористів схоплено, прогнано або вбито. Міністер Шарон заявив, що Ізраїль зі свого боку буде притримуватися точок перемир'я.

ЛІДІЮ ВАЩЕНКО ЗМУШЕНО ПЕРЕРВАТИ ГОЛОДІВКУ

Москва. — Лідія Ващенко, віруюча секти п'ятидесятників в СССР, яка перервала голодівку в шпиталі після прибуття з американської амбасади, де вона разом із своєю родиною шукала захисту перед совєтськими переслідуваннями, вияснила в листі, чому вона це зробила.

Л. Ващенко разом із своєю матір'ю Августиною Ващенко розпочала голодівку на Різдво цього року, вимагаючи від совєтських властей та від американської амбасади полагоди справи їхньої родини. Їхня семичленна родина прибула три і пів року тому з Сибіру до Москви, щоб дістати дозвіл на виїзд за кордон. Причиною їхнього бажання виїхати за кордон були безперервні переслідування з боку партії і урядових чинників за їхні релігійні вірування. В Москві совєтська влада відмовила їм права на виїзд, але їм вдалося ввійти до американської амбасади, звідки вони відмовилися вийти й тоді їм амбасада дала дозвіл на схоронення в її приміщеннях, але без права азилю.

Наслідком голодівки Л. Ващенко поважно захворіла й амбасада мусіла погодитися відіслати її до шпиталю ім. Боткіна в Москві. Після її короткого перебування в шпиталі вона перервала голодівку й розпочала добровільно приймати їжу. Її родина, яка залишилася в амбасаді, була здивована таким її поступуванням. Тепер вона вияснила в листі що один з совєтських лікарів пригрозив їй: „Коли ви не їстимете, то ми будемо годувати вас за допомоогою труби, вложеної в горло". Тоді вона, бачивши безвихідність положення, почала їсти.

Американський лікар з амбасади, який відвідав її останньо в шпиталі, подав, що вона почувається дуже добре і з відділу інтенсивної опіки її перенесено на загальний відділ.

ЗСА ВИКИНУЛИ СОВЄТСЬКОГО АТАШЕ

Вашінґтон. — Речники Державного департаменту заявили, що Уряд З'єднаних Стейтів Америки був змушений викинути з країн совєтського військового аташе, який був затруднений в амбасаді СССР у Вашінґтоні. Речник цього Департаменту Сондра МекКарті заявила, що ген. Василій І. Чітов, був проголошений персона нон грата і тим самим мусів покинути територію Америки до 24-ох годин. Запитана про причину осунення ще одного совєтського „дипломата" С. МекКарті відмітила, що він був усунений за „активність непослідовну з його дипломатичним статусом".

Урядові особи поза Державним департаментом заявили, що ген. Чітов був переловлений „на гарячому" і в нього знайдено секретні матеріяли, які, очевидно, службовці Федерального Бюра Інвестиґацій сконфіскували в нього при арешті. Кореспонденти запитали, чи Державний департамент не думає, що Совєтський Союз може у відплату викинути американського військового аташе з Москви, С. МакКарті заявила, що вона не хотіла б висловлювати здогадів про цю справу.

Ген. В.Чітова заарештовано після довшої гонитви службовців ФБІ за його автомобілем по вулицях Вашінґтону в кінці минулого тижня, але офіційні чинники ЗСА не розголошували цієї справи, аж до часу поки він не покинув ЗСА. Совєтська амабасада відмовилась від коментарів в цій справі.

В Америці

ДЕЯКІ ПРОВІДНІ РЕСПУБЛІКАНЦІ КРИТИКУЮТЬ колишнього державного секретаря Генрі Кіссінджера за те, що він прилюдно неґативно висловлюється про політичні потягнення теперішнього державного секретаря Александра Гейґа, який , на думку Кіссінджера, „дуже нерішучо виступає проти СССР". Ті, які особисто знають Кіссінджера і його політичну лінію кажуть, що його теперішня критика Державного департаменту не є щира. Він мабуть хоче приподобатись консервативним республіканцям, які також незадоволені теперішньою політикою і тим самим приготовили собі місце в майбутньому, якщо б А. Гейґ відійшов від активної служби.

В СЕРЕДНЬОЗАХІДНІХ СТЕЙТАХ ЗСА ЗНОВУ пройшли снігові і льодові бурі, які не тільки збільшили кількість снігу і спричинились до численних автомобільних й інших випадків, але дорешти підірвали фінанси в багатьох містах, які і так стояли на грані цілковитого банкрутства. Багато міст, починаючи від стейту Юта і кінчиючи на Коннектикаті і Пенсильванії, не згадуючи таких стейтів, як Міннесота, Іллиной, Огайо, Мишиґен та інші, значно збільшили дефіцити у стейтових і міських бюджетах, а деякі навіть внесли прохання до федерального Уряду, щоб він проголосив виїмковий стан, бо тоді вони будуть управнені для одержання фінансової федеральної допомоги. У виїмково доброму стані знаходяться фінанси міста Ню Йорку, яке досі витратило тільки 1,4 мільйона долярів з усіх 9,5 мільйона призначених на осунення снігу і чищення доріг під час зимових місяців.

ПОІНФОРМОВАНІ ОСОБИ В БІЛОМУ ДОМІ кажуть, що черговою спраою яку розглядатиме Уряд на найближчому засіданні, буде справа Куби і кубинської активности в інших країнах Латинської Америки для поширення там розрухів і приготування ґрунту для чергових революцій. Загально здогадуються, що президент Роналд Реґен виступить у тій справі з окремим зверненням до Совєтського Союзу, щоб він заперестав накопичувати зброю на Кубі, бо в противному випадку З'єднані Стейти Америки будуть змушені виступити дуже рішучо, щоб запобігти таким „несподіванкам", які трапилися в 1962 році із совєтськими ракетами.

ПОЛІТИЧНІ СПОСТЕРІГАЧІ ЗВЕРНУЛИ УВАГУ, що між провідними демократами, які після виступу президента Роналда Реґена про „стан Унії" виступали з критикою його теперішньої політики, не було Джіммі Картера і це нібито мало б означати, що він не кандидуватиме більше на публічне становище, тим більше на президента ЗСА у виборах в 1984 році. Приятелі колишнього президента, які не бажали бути названими, заявили, що Дж. Картер і його дружина Розалин дуже глибоко переживали програні вибори в 1980 році і потребували місяців для „реконвалесценції". Тепер, — кажуть ці ж приятелі, — Картер „приходить до себе" і навіть задумує виступити в кількох місцях в користь демократичних кандидатів до Сенату і Палати Репрезентантів.

В ПОЛЬЩІ ПОЧАЛАСЯ ЧИСТКА НА ВИСОКИХ СТАНОВИЩАХ

Варшава, Польща.—Польське офіційне пресове аґентство ПАП повідомило, що у висліді пересунень на високих становищах, зі своїх обов'язків були звільнені досі 760 офіційних осіб, в тому числі шість керівників воєвідств.

Згідно з інформаціями західніх кореспондентів, чистка в Польщі набрала, починаючи від 13-го грудня минулого року, тобто від проголошення воєнного стану, хронічного характеру. Кожного дня офіційна комуністична преса подає все нові й нові імена звільнених чиновників, багато з яких займали в адміністративному і політичному житті високі становища і були високопоставленими особами в компартії.

Варшавське радіо повідомило, що, наприклад, на становище керівника Ґданьского воєводи прем'єр Войцех Ярузельскі найменував армійського генерала. Також інші керівні пости були обсаджені військовиками і це вказує, — кажуть політичні спостерігачі, — що армія, а зглядно Військова рада національного спасіння, не думає в найближчому майбутньому передавати владу знову в цивільні руки чи знести воєнний стан.

Вміжчасі деякі контрольовані компартією газети повідомили, що студенти в Ґданьску, які були зударились з поліцією і військовими частинами, будуть притягнуті до судової і дисциплінарної відповідальности у своїх університетах, бо вони не тільки протестували проти браку харчів, як дехто пояснював, але домагалися зміни політичної системи в Польщі.

В офіційних повідомленнях уряду говориться також, що американські економічні санкції, проголошені, як відомо, після заведення воєнного стану в Польщі, являються „варварським потягненням", бож Вашінґтонові було, мовляв, відомо, що Польща без американської кукурудзи не може обійтися, якщо хоче вдержати свої птахофарми.

Речник уряду, виступаючи на пресовій конференції у якій взяли участь майже всі закордонні кореспонденти заявив, що уряд З'єднаних Стейтів Америки веде „несправедливу кампанію проти Польщі й інших соціялістичних країн" і висловив надію на скоре закінчення в воєнного стану, якщо політична й економічна ситуація в Польщі поправиться. При тому він заторкнув справу 3,000 студентів в Ґданьску і підкреслив що власне їхній виступ доказує, що Військова рада мусить все ж таки стосувати обережність щоб не допустити до поширення розрухів чи громадянської війни, яка, мовляв, грозила Польщі перед 13-им грудня.

В Римі перебуває церковна делеґація з Польщі

Ватикан. — До Ватикану прибула тричленна делеґація найвищих польських церковних достойників, очолена Примасом Польщі, архиєпископом Юзефом Ґлемпом. Крім нього, в делеґації є кардинал Франціішек Махарскі, Архиєпископ Кракова та архиєпископ західньої архидієцезії у Вроцлаві Генрик Ґульбінович.

Головною метою прибуття делеґації є поінформувати Папу про положення в Польщі та намітити лінію дальшого поступування. Католицька Церква в Польщі, до якої належать майже всі поляки, а велика частина з них, навіть ті, які належать до комуністичної партії, є практикуючими католиками, є другою по величині після уряду й партії силою. В сучасній польській кризі Церква намагалася посередничати в осягненні якогось компромісу з народом та з робітниками і їхньою професійною спілкою „Солідарність", але даремно. Принаймні покищо комуністична партія і її уряд на доручення з Москви намагаються осягнути тотальну перемогу й відмовляються від будь-яких вагоміших переговорів, а тільки деякі речники уряду відбувають принагідні розмови з поодинокими народніми й робітничими діячами. Тисячі людей і далі протизаконно перетримувані в тюрмах і концентраційних таборах, інших режим переслідує.

Робітників режим позбавляє праці, або вимагає від них відректися своїх переконань та підписати відповідну прокомуністичну заяву, щоб могти дістати працю. Вимогу підписувати заяву льояльности до комунізму та відречення від своїх поглядів і переконань Церква засуджує особливо і примас Ґлемп вже декілька разів виступав проти цього публічно та інтервеніював без будь-якого результату перед урядовими ччиниками.

В Уряді ЗСА постали розходження в польській справі

Вашінґтон. — Вже після рішення президента Роналда Реґена заплатити залягаючі відсотки від польських позичок в американських банках, в Уряді ЗСА зростають вимоги стримати ті вплати, проголосити таким чином банкрутство Польщі й стримати всі дальші кредити й допомогу у господарській відбудові Польщі. Акцію в тому напрямі очолює секретар оборони ЗСА Каспар Вайнберґер.

Неґативне рішення у справі сплати польських боргів потягнуло б за собою подібне рішення в усіх кредитах східньоевропейських держав. Польща не є одиноким боржником, який не в силі заплатити боргів і відсотків від них. Польща тільки найбільше з-поміж них усіх позичила й тому найскорше опинилася в стані невиплатности. Недалеко від Поьщі стоїть Румунія, яка також уже звернулася з проханням до західніх банків відложити їй платности боргів і відсотків від них, бо вона неспроможна це зробити. Також Совєтський Союз звернувся з проханням до японських і західньо німецьких вірителів, щоб ті погодилися на відложення совєтських вплат які припадають саме тепер.

Рішучий крок ЗСА в тих справах потягнув би за собою також стримання принаймні тимчасового фінансування побудови великого газопроводу з Сибіру до Західньої Европи. З тим проєктом Совєтський Союз пов'язує величезні господарські надії й його упадок, або принаймні відложення на довший час створило б для Москви дуже скрутне положення.

Совєтський модель господарки, який завжди не дописував, тепер опинився перед цілим комплексом труднощів, які він може розв'язати тільки при помочі західніх кредитів, технології та патентів і досвіду та вміння. Сибірський газопровід має бути ключем до розв'язки тієї складної проблеми для совєтської системи. Відложення реалізації того проєкту породило б дальші поважні ускладнення. Совєтська господарська система вміє, як вже від довшого часу вказують міжнародні економічні кола, будувати танки й ракети, але не вміє вбрати й нагодувати людей.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to "Svoboda". P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.
P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

Проти міжнародного тероризму

Схопленого італійськими терористами американського генерала Джеймса Дозієра вдалося звільнити. Але небезпека тероризму існує далі і тому далі надзвичайно актуальною є проблема боротьби проти нього.

Президент Роналд Реген, дізнавшися, що у Парижі зі засідки якийсь злочинець вбив одним пострілом з-позаду в голову військового аташе у тамошній американській амбасаді, підполковника Чарлза Рея, натаврував той акт, як „безглуздий злочин" та заявив, що це вбивство „скріплює наше рішення викорінити міжнародний тероризм і не допустити до подібних трагедій в майбутньому". Дай Боже, щоби та заява Президента не була тільки принагідною реторикою, а знайшла доказ у конкретних ділах, таких, які дійсно поклали б край міжнародному злочинству. Виринає автоматично запит: Як це можна зробити? Якими засобами розпоряджає американський Президент, щоби протиставитися не тільки словами, але й реальними ділами міжнародному тероризмові?

Проти злочинів, доконуваних на території ЗСА, бореться поліція, стейтові „трупери", і Федеральне Бюро Інвестиґацій (ФБІ) — злочини, доконувані поза межами ЗСА належать до компетенції чинників безпеки даних країн у співпраці з міжнародною поліцією та Центральною Розвідчою Аґенцією (Сі-Ай-Ей). Але боротьба проти міжнародного злочинства тісно пов'язана зі закордонною політикою, бо ті злочини доконують висланники чужинецьких режимів — ворожих Америці — держав. І тому, логічно, коли Президент заповідає таку боротьбу проти міжнародного злочинства, дії якої викорінили б і знищили міжнародний тероризм та не допустили б до нових актів безглуздого вбивства американців на високих постах у широкому світі, то це мусить бути пов'язане з політикою супроти отаких ворожих країн, які не цураються найганебнішого засобу протиамериканської демонстрації, як вбиванням із засідки видатних американських дипломатів чи військовиків.

Міжнародний тероризм — це одна з найгірших недуг сучасного міжнародного світу. Це справжній пістряк, проти якого покищо не винайшли ліку, за вийнятком хірургічного забігу, зробленого як тільки виявлять таку страшну недугу, при чому також є такі частини людського організму, що їх не вільно порушувати гострим скальпелем хірурга. В лікуванні кожної недуги найперше треба поставити діягнозу й зліквідувати причини, які довели до даної недуги. Навіть у відношенні до двох найбільш немилосердних ворогів людського життя — серцевої атаки і пістряка — лікарі пробують стосувати запобіжні заходи: перестерігають проти деяких шкідливих налогів, приписують відповідну дієту, наказують або більший відпочинок, або більше руху. І коли йдеться про таку страшну недугу цілого людства, якою є міжнародний тероризм, то боротися проти нього можна тільки після ствердження — хто і що спричиняє те злочинство, хто сприяє йому, хто його підтримує і якими способами, і вилікувати сучасний світ з тієї недуги можна тільки тоді, коли не стане її спричинників і протекторів.

Хвиля міжнародного тероризму покотилася уже так широко і далеко по всьому світі, що є вже дослідники, фахівці-спеціялісти, які студіюють і вивчають цей страхітливий феномен нашої доби. І всі вони одностайно стверджують, що окремі „школи терористів", табори, в яких „фахівці вишколюють терористів, існують на території Куби Фіделя Кастра, Лівії Муаммара Каддафі, в Ливані під протекцією володарів Сирії, — і всі ці центри користуються безпосередньо чи посередньо підтримкою від Совєтського Союзу. Бо ніхто інший не посилає їм інструкторів, зброї і грошей, як властне відповідальний Відділ „Комітету Ґосударственной Безопасности" (КҐБ), що працює тісно, рука в руку, зі совєтським міністерством закордонних справ і є насправді знаряддям совєтської закордонної політики.

Коли президент Реґен заповідає „викорінити" чи „знівечити" міжнародний тероризм, то перед ним стоїть завдання: зліквідувати такі чиряки на міжнародному, зокрема американському, організмі, як Куба Фіделя Кастро і Лівія Муаммара Каддафі, та переконати кремлівських володарів, щоб вони припинили користування міжнародним терором, як засобом своєї закордонної політики. Чи вдасться перевести це президентові Реґенові без викликання третьої світової війни, якої ніхто не хоче? Тому, що цей атентат у Парижі був вже п'ятим з черги терористичним наскоком проти видатних американців за кордоном, то ясно, що це спеціяльна ворожа кампанія проти ЗСА. І тому ЗСА мусять боронитися, щоб — як заявив Реґен — такі злочини не повторялися. Якщо урядові Реґена пощастить зліквідувати пістряки Куби й Лівії без нової великої війни та спаралізувати центр міжнародного тероризму в СССР то Реґен перейде до історії, як один із найбільших, найбільш заслужених президентів не тільки для цієї країни, але й цілого людства.

З КРАЇН СЕРЕДНЬОЇ АМЕРИКИ ПОВІДОМИЛИ, що три країни: Гондурас, Костаріка і Сальвадор, створили політичний союз для боротьби з комуністичною диверсією. Хоч цей союз, назва якого — Центральноамериканська демократична спільнота, існує покищо тільки на папері, але перед ним великі можливості.

Анатолій Камінський

ВІДБИТИ ЩЕ ОДНУ ЗАТІЮ ВОРОГА

Відомий совєтський експерт у питанні „українського буржуазного націоналізму", Юрій Римаренко, у своїй обширній, і, якщо зважити загальний рівень київської „націоналістології", доволі софістикованій праці, п. н. „Буржуазний націоналізм та його теорія нації", писав ще в 1974 році, що „враховуючи походження сучасного українського буржуазного націоналізму, його місце функціонування, спосіб існування тощо, вважаємо за доцільне кваліфікувати його, як еміґраційний. Тобто сучасний український націоналізм є еміґрантським буржуазним націоналізмом, що намагається спекулювати на українському походженні". Згідно з такою „кваліфікованою доцільністю" отого „доктора історичних наук і філософа" в ранзі полковника (в 1979 році), а тепер й може генерала, „який зїдає може свої зуби, перш усього, на еміґраційних справах), навіть сам рух української самооборони і його поодинокі представники, це лише „відгомін" „еміґрантського буржуазного націоналізму", який, мовляв, не має жадних твердих, органічних коренів і опертя в народі на Землях. Бо, як „доводив", наприклад, в листопаді 1981 року в „Історичному журналі" інший експерт у питанні „українського буржуазного націоналізму", але вже не з „наукового", але таки слідчо-оперативного апарату КҐБ, горезвісний Клим Дмитрук (він вже з'їв свої зуби якраз на поборюванню українського правозахисного, самооборонного руху в Україні), тут „відбувається дальший розцвіт і взаємнозбагачення національних культур, формування культури єдиного радянського народу, нової соціяльно та інтернаціональної спільности". І в її рамках та задля неї, мовляв, український народ вже давно погодився зректися свого власного національного „я" і власної самобутности, щоб стати матеріялом для творення отого „єдиного радянського (читай російського) народу".

Як спрощено-штучними, нереальними, звихнено-єхидними і злочинно-ґеноцидними не були б ці „твердження", вони творять інтеґральну частину самої концепції „єдиного радянського народу", з певним, виразним не лише пропаґандивно-політичним, але й „науково-соціологічним" призначенням. Йдеться тут ворогові про зведення цілої визвольної боротьби української нації та всіх вимірів нашої національної політики до чисто еміґраційних понять і величин, щоб в той спосіб „позбавити український політикум в краю його найосновніших державницьких і суверенно-політичних атрибутів, опертих на корінну силу українських народних мас. Чи просто: „перенести" його з України на закордон, щоб на рідних землях „і сліду з нього не було"...

Ми не сумніваємося, що всі ці спроби римаренків, дмитруків і їхніх наказодавців залишаться як і дотепер, даремними і їхні „теоретизування" і „концептування" нікого думаючого не переконають. Але тим не менше у виду посиленого русифікаційного натиску Москви, теж і еміґрація мусить докласти всіх зусиль, щоб допомогти народові протиставитися цьому наступові, і з свого боку як слід висвітлити та розкрити та опрокинути цілу ґеноцидальну концепцію „єдиного радянського народу", у всіх її профілях і камуфляжах. І в противаґу їй — увидатнити у цілій ширині органічність і силу сучасного українського визвольного процесу, з його глибоким закоріненням у власному національному материку. Це вимагає, очевидно, відповідного і посиленого труду та зусиль з боку не лише наших політичних чинників, але й наукових журналістично-публіцистичних і громадських кіл, праця яких мусить виразно спрямуватись на потребу народу в Україні.

А одночасно слід також пам'ятати, що намагання римаренків і климчуків виходять у своєму відділовуванні поза межі самої української спільноти — в Україні і на чужині. Вони дуже послідовно і нахабно проводяться також серед чужинецького довкілля, а в тому і серед народів т. зв. третього світу. Вистачає відвідати хоча б ОН у Ню Йорку, щоб дуже швидко зорієнтуватися з якою не раз нахабністю і впертістю проповідують концепцію „єдиного радянського народу" якраз представники членкині-основниці цієї організації, „суверенної" УССР... Або вистачає поговорити з африканськими, чи азійськими студентами, які були в українських університетах.

А тому цієї справи не можна легковажити, якщо йдеться і про наш протинаступ в загальному, і про його конкретний зміст та правильну, кожночасну концепційну постановку з нашого боку, в поодиноких випадках і ситуаціях. Окрему і дуже важливу ролю відіграють в цьому ділі якраз представники сучасного самооборонного руху за кордоном. Їх малочисельність на чужині не применшує аж ніяк їхньої ваги і значення, а лише додатково підкреслює потребу належної їм допомоги і підтримки у їхній діяльності з боку діяспори. Як один із свіжих прикладів, згадаймо тут, хоча б, дуже правильне, концепційно, свідчення Ніни Караванської на Підкомісії людських прав і міжнародних організацій в американському Конґресі в липні 1981 року. У ньому вона виразно підкреслила не лише самобутність і органічність українського правозахисного руху, але й його окремішню (побіч універсалістичного виміру із правами людини) яскраво національну специфіку, яка випливає з національно-політичних стремлінь народу в Україні. Власне того роду і подібні постановки, будуть завжди в інтересі нашого народу і на різних, інших чужинецьких форумах; як от хоча б на наступній Мадридській конференції, чи на Комісії людських прав ОН в Женеві, яка почала свої наради 1-го лютого і вони триватимуть до 12-го березня ц. р.

Як відомо, в Комісії людських прав ОН є заступлені 42 держави, з яких аж 27 є з третього світу, в тому багато франкомовних. Ми доцільно звертаємо на це увагу, у зв'язку з потребою скріплення нашого відділовування якраз на ці народи, що їх питома вага в міжнародній політиці постійно зростає. Тим більше, що й саме тут Москва не жалує зусиль, щоб, як писав І. Воробйов у свій час, „досвід розв'язання національного питання в СССР... показував їм єдино правильний шлях визволення від експлуатації і всього гноблення".. І якраз на відтинку третього світу, головно франкомовного, ми не дописуємо навіть в організаційно-інструментальному відношенні, бо до сьогодні не маємо відповідного, впливового франкомовного журналу. Який, зрештою, є теж потрібний, перш усього, і в самій Франції.

(Закінчення на стор. 4)

ПРО ТЕ І ТАМТЕ

Про зимову погоду і техніку

Хоча щойно закінчився січень, усі, здається, мають досить цьогорічної зими. Дошкулює нам вона — однаково — тут в Америці чи там в Европі, є вона темою постійних розмов, порівнянь, але передусім впливає на ціле наше життя, навіть на спосіб нашого думання і на наше самопочуття.

Ті, хто, ще пригадує „давні добрі часи", знає, що і в нас були гострі зими, зі снігом і морозами, але якось вони не були такою перешкодою у нормальних заняттях і житті, як тепер тут в добі технології і змоторизування. Либонь тому, що саньми можна було їхати у глибокому снігу, а пакосні автові колеса застрягають у ньому і хоча крутяться в безконечність, ніяк не посувають вас вперед.

А втім, сніговії і морози не були, либонь, колись таким прикрам явищем, тому що люди жили спокійніше, не поспішали так як ми тепер та — психічно вони могли таку зиму краще переносити. Але для нас, що, звичайно, працюємо далеко від місця замешкання, що майже не уявляємо собі життя без авта, що постійно в погоні за часом, видається прямо нестерпним бути залежним від природи і спокійно принимати її химери.

Ось, останні тижні принесли нам вже кілька сніговій та ожеледі, що паралізували в різних частинах Америки ціле нормальне життя. Зачинені школи, уряди, неможливі, щоб ними переїхати автом вулиці, робили людей в'язнями в їхніх хатах на неозначений час. Думаєте, використано це — на відпочинок, родинне життя, на роздумування чи читання книжки? В більшості люди ходили по власній хаті, немов льви у клітці, слухаючи безперервно нових вісток про стан доріг, телефонуючи на всі сторони і нарікаючи на погоду. Неспокійно, нетерпеливо з щораз вищим тисненням крови принимали звичайне явище природи. Справді вдоволені були хіба діти, що не потребували йти до школи і могли гратися снігом.

Як далеко ми психічно тепер неспроможні піддатися „силі вищій", доказує поважна осторога психіятрів про т. зв. „гарячку каюти" На її тему появилася останнього тижня ціла стаття у щоденнику „Ню Йорк Таймс", де психіятри Мерилендського ють про таку небезпеку, як третю — після відморожень і гіпотермії, що грозить нам у цій важкій цьогорічній зимі.

Ця гарячка — радше психічна, а не фізична огортає людей, незвичних, щоб бути замкненим в чотирьох стінах. Лікарі ствердили, що вона викликує або глибоку депресію, або вибух шалу і насильства у відношенні до родини чи оточення. Раніше на неї хворіли хіба моряки в часі довгої плавби, або люди відряджені на далекі, самітні пости. Сьогодні, показується вона небезпечна для кожної пересічної людини, значить грозить і нам.

Ось що може нас зустріти, коли ми вповні залежні від авта та інших модерних засобів комунікації. То, може — чи не краще було б повернутися до саней?

О-КА

Володимир Душник

ЗАХІДНЯ НІМЕЧЧИНА І СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ

Як відомо, західньонімецький уряд у Бонні мав великі застереження щодо настанови Уряду ЗСА до подій в Польщі та обвинувачення, що їх закинула Америка Совєтському Союзові — в інспіруванні цих трагічних подій.

Після проголошення санкцій ЗСА відносно Польщі і СССР і по конференції канцлера Гельмута Шмідта з президентом Реґеном уряд Бонну прийшов до переконання, що теперішня політика прямує не тільки до сумнівної поправи стосунків зі Східньою Европою, але також ізоляції Західньої Німеччини та послаблення НАТО.

Відомий німецький журнал, „Дер Шпіґель" недавно помістив обширну новинку про офіційне звідомлення відносно заплянованої закордонної політики Бонну, в якому між іншим висловлено таке твердження: „В обличчі різниці опінії не тільки між нами й Америкою, але також між нами, Францією, Британією і Італією, ми не сміємо замикати очей на цей факт, що наша східня політика грозить повною ізоляцією і опозицією до загальної політики НАТО.

Одним із головних закидів проти політики Шмідта є це, що він вважає, що „совєтська політика — менше шкідлива, як вона в дійсності є. „На думку західньонімецького уряду, адміністрація ЗСА старається змусити Совєтський Союз до поміркованої політики, хоча Бонн погоджується з основними цілями Заходу про потребу ослаблення Совєтського Союзу.

Німецький уряд теж побоюється, що гостра постава Заходу допровадить до перегонів на полі збросння, та до загрози загального миру і „втрати тих здобутків, які Західня Німеччина осягнула своєю політикою детанту із СССР та іншими східньоевропейськими країнами..."

Як відомо, Західня Німеччина затурбована не тільки економічними зв'язками, які вона втримує із СССР і його комуністичними сателітами, але також її турботою є Східня Німеччина, де понад 18 мільйонів німців живе під комуністичним режимом, що його контролює Москва. Отже, крім чисто економічних причин, Бонн має також „національно-родинні" мотиви, якими керуючись, стремить до угодової політики відносно СССР.

А з цим Бонн старається показати, що західньонімецька політика відносно НАТО і СССР „є співмірна". А на ділі боннський уряд думає про поворот до політики детанту з-перед 1980 року, що ледве чи є можливим після окупації Афганістану совєтськими військами та впровадження воєнного стану в Польщі із доручення Москви.

В офіційному документі боннський уряд, виступаючи в обороні своєї політичної лінії твердить, що навіть, коли західньонімецький ряд не застосовує „гострого тону" супроти Москви, то це „ніяк не дає підстави совєтській пропаґанді вважати, що Західня Німеччина — слаба і склонна на уступки і що Москва може безкарно накидувати свої вимоги Боннові.

На ділі перевірка західньонімецької політики відносно СССР і Східньої Европи взагалі до певної міри є теоретичним жестом для, „заспокоєння" Америки, бо, — як зазначує „Дер Шпіґель", - Західня Німеччина бажає, щоб „совєтські провідники на основі наших внутрішніх переговорів та наших дій переконалися, що ми вповні респектуємо проблеми безпеки Совєтського Союзу та статус кво сфери впливів в Европі; тоді ми не матимемо причини боятися, що Совєтський Союз занехає політику детанту відносно нас, Західньої Німеччини".

Як бачимо, тут немає ані одного слова згадки про злуку Німеччини, про що мріють мільйони німців по обох боках совєтського кордону в Східній Німеччині.

„Дзеркала"

Не помилився той, хто сказав: пізнати світ і життя людини, все це зрозуміти і висловити в мистецькій формі, — це саме найбільший куншт письменника".

Прочитавши нову книжку Любови Коленської доводиться ствердити, що вона йде вслід цієї, так сказати б, схеми, ба, щобільше, вона у своїх творах представляє життя української людини в усіх його відтінках.

У письменниці безперебійний рух мислі, щоб — крім постачання читачеві приємних переживань, емоцій своїми творами — поглибити знання про світ і відкрити ще не всі досі збагненні його реґіони.

Так, як у дзеркалі, людина бачить себе з-зовні — у „Дзеркалах" Коленської маємо змогу побачити внутрішню структуру людини.

Отож у нашої письменниці всі моменти діяльности кожного персонажа насичені ґрунтовним знанням психіки. Новелі й етюди в „Дзеркалах" прецизно сконструбовані; поза багатьма вальорами пробиває ще й ерудиція та велика начитаність їхнього автора.

Про мову письменниці можна написати окремий еляборат. Мова багата, милозвучна, перетkана поезією — це поезія в прозі, — я сказав би — цілий струм білого вірша. Така форма без сумніву підкреслює майстерність писання Коленської, не згадуючи вже про саму справжність реляцій і представлених ситуацій. Ця майстерність евідентна ще в секвенції образів і виразності рисунку.

Вертаючись до мови, тут аж напрошується навести декілька слів, — більшість її власних —, що власне підкреслюють чарівність мови нового твору письменниці „Дзеркал" Ось вони: бистрінь, осталь, гладінь, осмага, посейбіч, дивовічний, ставний, несьогосвітній, п'янкоустий. Та краще буде, як із великої кількости виберу декілька місць, у яких уміщена справжня поезія. Наприклад: „...з кожної закутини дивилося на нас щастя". — (ст. 33) Тут навіть — як бачимо — антропоморфізація такого абстрактного поняття, як щастя.

Або й деревам надає письменниця людських прикмет — „Вершкам дерев повертається зір, і в їхніх

(Закінчення на стор. 4)

Василь Витвицький

БАТЬКО І СИН ШОСТАКОВІЧІ

II

Із сторінок „Свідчення" ми — нарешті — маємо змогу почути і побачити не підробленого і захованого за маскою Шостаковіча, а справжнього, вільного і щирого. Про свої пережиття в часах нагінки на нього він говорив:

> „Ви відчуваєте переляк, коли відкристе газету і там сказано, що ви вогог народу, а при тому немає можливости очиститися, ніхто не хоче вас слухати і немає нікого, хто сказав би слово у вашій обороні. Ви розглядаєтеся і усі мають ту саму газету і вони дивляться на вас мовчки, а коли ви пробуєте щось сказати, вони відвертаються. Вони вас не чують". (стор. 260)
>
> „Коли на зарядження вождя і вчителя забруднять вас від голови до ніг грязюкою, навіть не думайте її почистити. Вклоніться і скажіть дякую, скажіть дякую і вклоніться. Так чи інакше ніхто не зверне уваги на ваші заперечення і ніхто не прийде на вашу оборону і — що найсумніше — ви не матимете змоги дати волю своїм почуттям між приятелями. Бо в цих жалюгідних обставинах приятелів немає." (стор. 271).

Ці сторінки свідчень Дімітрія Шостаковіча увійдуть у історію як небувалий в минулому приклад трактування музики в умовах тиранського тоталітарного режиму. При тому не слід забувати, що згадана розповідь вийшла з уст визначного російського композитора, життя якого проходило на очах усього культурного світу і творчістю якого цікавилися музичні кола всієї Европи й Америки. Яке ж пригнічення і яку безнадію мусіли викликати ті ж обставини по інших частинах Совєтського Союзу, де вони проявлялися куди гостріше і брутальніше. При тому ними світова опінія мало, а то й зовсім не цікавилася. З якими творчими муками приходилося українському композиторові Борисові Лятошинському переробляти свою Третю симфонію, щоби достосувати її до партійних директив! Своєрідним видовищем був виступ молодого, нікому не знаного музикознавця з Москви, який на з'їзді музик у Києві 1940 року — м. ін. у приявності Д. Шостаковіча — виступив з гострою критикою Лятошинського, визначного і заслуженого композитора і вчителя. Як учасникові згаданого з'їзду мені довелося бути свідком того прикрого і принизливого видовища.

Зібрані в одне згадані факти й були проявами понурої методи трактування діячів мистецтва у Совєтському Союзі, методи перемінного нагороджування і картання, підвищування і принижування. Вартість Шостаковічевого „Свідчення" саме в тому, що в ньому вірно насвітлено цю політику і що це зробила не посторонна людина, а „син радянської батьківщини" та ще й орденоносний.

Збуджена з приводу появи „Свідчення" Д. Шостаковіча контроверсія не встигла ще була успокоїтись, як музичним світом пробігла вістка про втечу його сина Максіма (року народження 1938). А треба згадати, що взаємини їх обох були дуже близькі, тим паче, що син за свою професію теж вибрав музику в ділянках пяністичній і диригентській. Батько скомпонував і присвятив синові деякі свої твори, між ними й 2-ий фортепіяновий концерт. Максім був солістом при першому виконанні цього концерту 1957 року в Москві.

Тепер, на весні 1981 року обставини втечі Максіма Шостаковіча і його 19-літнього сина були настільки сенсаційні, що могли б стати темою фільмового сценарія сповненого так улюблених в Америці таємничих пригод. Зачалося в Москві у зв'язку з підготовою до виїзду за кордон Симфонічної Оркестри Радіо і Телевізії СССР. Як диригент цієї оркестри, відповідальний не тільки за її належний виконавчий рівень, але передусім за її склад і його ідеологічну стійкість, Максім Шостаковіч мусів змагатися за включення того, чи іншого музики, яким влада відмовляла виїзду з суто політичних міркувань. У всякому разі відповідні органи пильно просіяли оркестру і деяких її членів за кордон не випустили. Не зважаючи на це, під час концертової подорожі по Західній Німеччині один з членів оркестри (виконавець на арфі) — одного вечора зник. Це було останньою каплею у переповненому глечику. Оба з сином стали на тому, що оце стала пора зважитися на крок, про який у них були потаємні розмови здавна. Після концерту у Фюрті в Баварії, під час прийняття влаштованого для членів оркестри вони оба тайком вийшли з готелю і пішли до місцевої поліційної станиці з заявою: „Хочемо залишитися".

Від часу введення у життя т. зв. культобміну — „свободу вибирало" багато мистців Совєтського Союзу: скрипалів, віольончелістів, піяністів і членів балету. Досі не переведено точної статистики, кілько їх втекло на Захід і яких категорій. Проте ця статистика показала б наочно, що для Совєтського Союзу культобмін проходив і проходить під знаком компромітації, якої досі в культурному світі не бувало. Зате, що сталося у Фюрті своїм значенням і своєю символікою переросло подібні давніші випадки. Оце вперше — не рядовий член, а диригент престижевої державної оркестри разом з своїм сином тікає в тому, що мав на собі, куди очі несуть. Тікає музика, що носить одне з найбільш відомих у музичному світі імен. На одній з пресових конференцій, влаштованих на землі Вашінґтона, Максім Шостаковіч сказав: „Я хочу підкреслити, що наш відхід є наскрізь свідомим кроком, що він є ознакою протесту, знаком непогодження — моєю духовною спадщиною по моїм незабутнім батьку, який ціле своє життя, усю свою творчу силу присвятив великим гуманітарним ідеалам людства".

Преса в Совєтському Союзі спочатку не знала, що і як писати про цю справу і деякий час мовчала. Згодом розписалася про „фальшиві і неоправдані амбіції" колишнього диригента, його „безмірну порожнечу", „комплекс меншевартости", „жадобу золота" тощо. Зате дипломатичні канали зробили ще останню спробу: подбати про зустріч Максіма Шостаковіча з представниками Совєтської Амбасади в Америці. Зустріч відбулася і, як сказав після неї Шостаковіч, „ми погодилися на тому, що вони думають, що я погано зробив, а я думаю, що я зробив правильно".

З хвилиною прибуття до Америки сина і внука Дімітрія Шостаковіча на поверхню розмов знову виплило питання автентичности його спогадів. Син і далі не погоджується з деякими описаними у спогадах фактами й осудами. Проте у своїх виступах і розмовах він підкреслює, що змальований у книжці політичний образ Совєтського Союзу —

(Закінчення на стор. 4)

СОЮЗОВЦІ! КОНВЕНЦІЙНА КАМПАНІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ВЖЕ РОЗПОЧАЛАСЯ. ЇЇ МЕТА: ПРИДБАТИ 4,000 НОВИХ ЧЛЕНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕНИХ НА СУМУ 8 МІЛЬЙОНІВ ДОЛЯРІВ! ТІЛЬКИ СПІЛЬНИМИ СИЛАМИ ТА ПОСТІЙНОЮ І НАПОЛЕГЛИВОЮ ОРГАНІЗАЦІЙНОЮ ПРАЦЕЮ МОЖЕМО ВИКОНАТИ ЦЮ ВЕЛИКУ МІСІЮ ДЛЯ ДОБРА НАШИХ РОДИН, НАШОЇ ГРОМАДИ І НАШОГО НАРОДУ!

Відбувся Крайовий з'їзд делеґатів Об'єднання к. Вояків 2-ої Дивізії УНА

Пассейк, Н.Дж. (Я.Строкан). — У неділю, 22-го листопада 1981 року, тут в приміщенні Української Централі відбувся Крайовий делеґатський з'їзд Об'єднання колишніх Вояків 2-ої Дивізії Української Національної Армії. З'їзд розпочався точно о годині 10-ій ранку реєстрацією делеґатів. Далі слідувало відкриття і вибір президії З'їзду, прийняття порядку нарад та вибір комісій. Опісля проголошено перерву у нарадах, і всі делеґати та гості спільно й організовано зі своїми прапорами перейшли до церкви святого Миколая на Службу Божу і Панахиду за всіх поляглих українських вояків, а зокрема за вояків УНАрмії, які віддали своє життя за свою віру, нарід і за свою державність, найвищі ідеали людини.

Під час Богослужби о. митрат Володимир Білинський, парох місцевої церкви, звернувся до делеґатів з'їзду і до вірних, що заповнили церкву, з глибоко змістовною і патріотичною проповіддю. Він проаналізував питання, як важливо і конечно пам'ятати про поляглих героїв, оборонців віри, народу та його волі. Ці поляглі герої своєю безмежною посвятою наснажують нарід новою силою до боротьби, до росту, до нових стремлінь, вони творять нерозривний духовий зв'язок цілих поколінь і є основним елементом непоборности нації в часах лихоліття.

Після Богослужби і спільного обіду делеґатський з'їзд продовжував свою працю. Делеґати вислухали звіти керівних чинників уступаючої управи та голів окремих відділів. Всі звіти мали вояцький характер - були короткі, ділові, без зайвих коментарів чи взаємних похвал, бо Об'єднання за порівнянно короткий час добилося неабияких успіхів на своєму внутрішньо-організаційному і на зовнішньо-громадському секторі. Бож слід не забувати, що Об'єднання за довгих кілька років існування здобуло собі місце серед українського суспільства, беручи чинну участь у житті наших центральних громадських і політичних організацій.

Одобривши діяльність уступаючої Крайової управи, па внесок Контрольної комісії з'їзд уділив їй абсолюторію через аклямацію. У дальшому ході нарад з'їзд вибрав нову Крайову управу Об'єднання. Далі відчитано привіти для учасників з'їзду від церковних, громадських і політичних установ і організацій, як також від братніх комбатанських об'єднань і організацій. Деякі з присутніх гостей , представників комбатантських організацій склали привіти особисто.

Найбільшу увагу звернуло на себе усне привітання голови Головної управи Товариства колишніх Вояків УПА ім. ген.-хор. Романа Шухевича, тим, що воно повністю віддзеркалювало почування всіх делеґатів і гостей і було співзвучне з кличем, під яким відбувався з'їзд — „В єдності сила і перемога".

На внесок новообраного голови Головної управи Об'єднання делеґатський з'їзд одноголосно під загальні оплески присутніх обрав почесним членом і почесним головою Об'єднання заслуженого учасника наших Визвольних Змагань в рядах армії УНР, старшину і учасника Української Національної Армії генерал-поручника Константина Мандзенка.

Опісля висвітлено дуже цікавий, документальний фільм „Атака на Америку", у якому наглядно показано комуністичну аґресію у світі, головною метою якої є окружити Америку і остаточно зламати центр сили вільного світу. Фільм цей став притокою до виміну думок про перспективи української проблематики.

Під кінець з'їзду резолюційна комісія підготовила проєкт резолюцій, які з малими поправками з'їзд прийняв і одобрив одноголосно.

У Рочестері відбувся З'їзд односельчан села Путятинці

Сидять (зліва): А.Кисіль, І.Куций, В.Іванців, Михайло Єйна, С.Швець. Стоять (зліва): Микола Єйна,, Б.Рудий, В. Сверида, Л.Ґалуґа.

Минулої осени у залі УН Дому відбувся в Рочестері, Н.Й., з'їзд колишніх мешканців села Путятинці , які приїхали, щоб зустрінутись з друзями та знайомими, з якими виростали, ходили в тими самими стежками, щоб по довгих роках відновити в своїй пам'яті село таким, яким його залишили, пригадати дні безжурної молодости і полинути думками до тих знайомих і рідних, які проживають там і тепер.

В цьому з'їзді, що його старанно підготовив діловий комітет на чолі з Василем Іванцевим, довголітнім громадсько-суспільним діячем та головним радним Українського Братського Союзу, взяли участь колишні односельчани зі своїми родинами, гості, а також односельчани села Дібринова, які бажали зустрінутись зі своїми сусідами та в приємній атмосфері провести час. У з'їзді взяло участь 250 осіб старої і нової еміґрації.

З'їзд розпочато коктейлем, під час якого можна було розпізнавати знайомих, друзів та навіть рідних після довгого протягу часу.

Програму бенкету відкрив голова Василь Іванців та привітав усіх присутніх У своїм короткім слові згадав перших еміґрантів. Найбільше путятинецьких еміґрантів поселилось в Рочестері, а решта в таких містах як Ню Йорк, Монтреаль, Торонто, Дітройт і Чикаґо. Першим поселенцем Рочестеру був Г.Пакула, 79 років тому. За ним слідували інші. Протягом 12 років до Рочестеру переселилось 320 осіб. Початки були тяжкі, ніхто з тих поселенців, які прибули перед Першою світовою війною, не мав освіти, багато з них здобуло освіту, ходячи до вечірньої школи, а інші самотужки набували знання вдома.

В 1908 році засновано перше Українське Церковне Братство св. Йосафата, 217-ий Відділ УНС, а рік пізніше, в 1909 році, ще одне братство під назвою „Лицарі св. Георгія". Ці дві організації збудували церкву в 1810 році, а в 1914 р. — більшу церкву при Гадсон авеню. Ця церква мала також приміщення для школи, яку в той час провадили дяковчителі, та яка пізніше перетворилася в цілоденну школу. Тут церква і школа проіснували 50-ть років, до часу перенесення на нове місце при Ридж Ровд. Згадав В.Іванців також про діяльність допомогового комітету с. Путятинці, який засновано 1923 року, та який за час свого існування висилав гроші на церковні-громадські потреби, на будову нового будинку Читальні Просвіти, а навіть і тепер допомагає закупом фелонів, прапорів тощо. Комітет також фінансував видання двох книжок авторства В.Іванцева під назвою „Культурно-освітня та церковна хроніка" та „Привіт Тобі, Україно". Дальшу програму провадив Микола Єйна.

По вечері заслухано коротку хроніку Путятинець, яку подав М.Єйна, підкресливши розвиток села по Першій світовій війні у всіх ділянках життя, його гін до зорганізованости, великий патріотизм та стійкість і витривалість у боротьбі за осягнення накресленої мети на суспільно-громадській, політичній, релігійній, освітній та кооперативній площині. Згадав Єйна також про існування гарного хору, який обслуговував цілу околицю частими концертами під керівництвом таких диригентів як Іван Шуплат, М.Ліщинський, О. Клемкович та о. Володимир Тарнавський. Найкращий успіх, одначе, здобув хор в 1942-43 роках під мистецьким керівництвом о. В. Тарнавського. Згадано також всіх тих, які боролися і загинули у лавах Української Дивізії Галичина , як і тих, які в рядах ОУН та УПА віддали своє життя в обороні українського народу.

Особисто вітали учасників з'їзду — о. архипресвітер Василь Осташ від церкви

(Закінчення на стор. 4)

Тридцятиріччя священства Владики Анатолія Дублянського

У неділю, 13-го грудня 1981 року, відбулося в Новому Ульмі урочисте відзначення 30-річчя священства Владики Анатолія Дублянського, єпископа Лондонського і Західньоевропейського УАПЦ. Владика й тепер живе в Новому Ульмі, Німеччина.

Місцеву святочну громаду Нового Ульму скріпили в цей день вірні з Дорнштату, а також приїхали деякі представники окремих парафій з дальших міст Баварії і Німеччини — з Мюнхену, Людвіксфельду, Ляндсгуту, Штутгарту і Равенсбургу, які прибули в той день до Нового Ульму, щоб своєю присутністю на Архиєрейському Богослуженні вшанувати свого Владику.

До участи в Архиєрейській Службі Божій разом з Владикою Анатолієм стали його довголітні колеги-священики — о. архипресвітер Палладій Дубицький, о. протопресвітер Демид Бурко та о. протопресвітер Михайло Гільтайчук, а також протодиякон Степан Куреша та диякон Володимир Дідович. Прислуговував вівтарний хлопець Петро Придаченко.

Церква була виповнена вірними, серед яких були і католики, співав парафіяльний хор під управою диригента Петра Тельчера.

Владика Анатолій відомий у Німеччині як довголітній пастир УАПЦ, що у травні 1980 року був піднесений Блаженнішим Митрополитом Мстиславом до єпископської гідности і висвячений на єпископа Лондонського і Західньоевропейського УАПЦ.

На Запричасному привітав Владику з 30-річчям священства о. П.Дубицький. Він зокрема наголосив прикладну довголітню працю Ювілята в Христовому винограднику, та рівнож і редактора „Рідної Церкви" і науковця, який своєю працею значно спричинився до скріплення нашого церковного життя в Німеччині. Згадав він також і про те, що Владика став священиком з покликання і сумлінно виконував свої священичі обов'язки. Бог нагородив його тим, що покликав його до вищої єпископської гідности. Владика був висвячений на священика покійним Митрополитом Нікanором (Абрамовичем) у Мюнхені 9-го грудня 1951 року, тобто 30 років тому; був парохом у Лянзгуті, а потім переїхав до Нового Ульму. Закінчуючи привітання, о. П.Дубицький побажав Владиці в імені всіх присутніх парафіян і гостей доброго здоров'я та дальшої успішної творчої праці для добра Церкви і народу.

Опісля коротко привітав Владику зі заслуженим ювілеєм о. Демид Бурко та пастор А.Френц від Німецької Євангелицької Церкви.

У своїй проповіді Владика Анатолій подякував о. Паладієві за привітання, а також подякував усім присутнім — отцям, євангелицькому пастиреві, дияконам, хористам і мирянам, які прибули, щоб вшанувати його Ювілей. Розповідаючи про свій життьовий шлях, Владика зокрема згадав своїх батьків, що дали йому релігійне виховання, і своїх оокатехитів у гімназії і в часі студій. Згадав про те, що з Церквою опісля зв'язало його духове покликання-потреба служіння Церкві,і що він все старався примірно виконувати свої священичі обов'язки, в чому допомагала йому дружина Євгенія, що померла кілька років тому. Тепер він старається сумлінно виконувати свої значно складніші єпископські обов'язки.

При кінці Богослуження протодиякон С.Куреша виголосив многоліття,що проспівав хор.

По полудні відбувся в одному з ресторанів, власником якого є українець з Югославії, спільний обід. В обіді взяло участь біля 60 осіб.

По обіді відбулася дальша частина Ювілейної зустрічі з Владикою, якою керував член Парафіяльної Ради Дмитро Капустян. Він перший привітав Владику з ювілеєм 30-річчя священства та передав портрет Владики, що його подарували йому Парафіяльна Рада, хор і вірні Хресто-Воздвиженської парафії в Новому Ульмі.

Опісля привітав Владику о. П.Дубицький, що кілька днів тому повернувся з Великобританії, від Генерального Управління УАПЦ в Англії та від настоятеля Свято-Преображенської парафії в Лондоні митрофорного протоєрея Михайла Галиці; від Сестрицтва ім. св. Марії Магдалини тієї парафії, що передала паніматка Зінаїда Галиця, і, на кінець, відчитав присвячений Владиці з нагоди ювілею вірш Віри Смереки з Брадфорду.

Від ректорату і від сенату Українського Вільного Університету привітав Владику мґр Володимир Дідович, головний секретар УВУ. Він наголосив співдію Владики з УВУ в минулому, згадав про Богословські курси при УВУ, та вказав на дальшу можливість їх успішно продовжувати, якщо б у майбутньому були надійні кандидати.

Від німецького товариства Харітас привітав директор Мюллер, що був з дружиною, а потім — паніматка Антоніна Бурко від парафіян у Штутгарті, та як довголітнього редактора „Рідної Церкви" і передала Владиці різьблений ручний хрест.

В імені о. декана Василя Турковида, пароха УКЦ в Ульмі, що був перешкоджений, привітав Владику І. Задарко.

Далі слідували привіти від парафії і організацій. Володимир Грачів відчитав Владиці привіт від парафії Петра і Павла в Людвіґсфельді; Степан Кравчук привітав від парафії в Ляндсгуті; Григорій Бабенко — від українців у Равенсбрюці і від УНРади; А.Каменів — від УРДП, Володимир Слонь — від редакції „Українських Вістей".

На кінець привітів керівник вечора Д.Капустян згадав,що ще є понад десять привітів від установ, священиків і мирян і передав їх Владиці.

Після офіційної частини продовжувалася ще святкова зустріч громади з Ювілятом і присутніми отцями.

Д-р Б. Кузь

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

за душу бл. п.

ВОЛОДИМИРА МЕЛЬНИКА

АКТОРА УКРАЇНСЬКИХ ТЕАТРІВ І ПЛАСТУНА СЕНІОРА КЕРІВНИЦТВА

буде відправлена

дня 15-го лютого 1982 р., о 7-ій год. веч.
в церкві св. Юра в Ню Йорку, Н. Й.

До участи у відправі запрошують нюйоркські актори:
Р. ТИМЧУК, С. КРИЖАНІВСЬКИЙ, В. КОРОЛИК, М. ІВАСІВКА, Б. ХАБУРСЬКИЙ.

Родині Покійного складаємо найглибші співчуття.

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашого Незабутнього
МУЖА, БАТЬКА, СИНА, БРАТА, ПОХРЕСНИКА

св. п.

ОРЕСТА КАВКИ

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА

в понеділок, 15 лютого ц. р., о год. 7:45 ранку
в церкві Непорочного Зачаття в Дітройті, Миш.

Кому був Дорогий Покійний, просимо в цей день помолитися за спокій Його душі.

В глибокому смутку — РОДИНА

В глибокому смутку повідомляємо Родину і Знайомих,
що 3-го лютого 1982 р. в Дірборні, Миш.,
помер на 76-му році життя
наш Дорогий МУЖ І БАТЬКО

бл. п.

ВАСИЛЬ КОВАЛИШИН

ПОХОРОН в суботу, 6-го лютого 1982 р. до церкви св. Михаїла в Дірнборні, а опісля на цвинтар св. Ядвиги.

Горем прибиті:

дружина — ОЛЬГА
дочка — ВОЛОДИМИРА
Ближча і дальша Родина в Америці й Україні

Управа Відділу
Українського Конґресового Комітету
у Філядельфії, Па.

повідомляє, що

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

відбудуться

в неділю, 7-го березня 1982 р., о год. 2:30 по пол.
в приміщенні УСО „Тризуб" у Філядельфії, Па.
4932 Н. Брод вул.

ІЗ ЗВИЧАЙНИМ ПОРЯДКОМ НАРАД

ЗА УПРАВУ:

Проф. д-р ПЕТРО СТЕРЧО, *голова* — МАРІЯ КАСІЯН, *секретар*

Замість квітів на свіжі могили Дорогих наших Приятелів і Сусідів з Лонґ Айленд

бл. п. проф. Іванни Приймової
і
бл. п. проф. мистця Петра Андрусева

складаємо на „НОТАТКИ З МИСТЕЦТВА"
25.00 долярів.

Дарія і Володимир ЛОМНИЦЬКІ

СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ АМЕРИКИ
Осередок в Пассейку, Н. Дж.

влаштовує

ВИШИВАНІ ВЕЧЕРНИЦІ

в суботу, 20-го лютого 1982 року. Початок год. 9-та веч.
в залі Української Централі, 240 Говп Авеню, Пассейк, Н. Дж.

До танців приграватиме популярна оркестра „Нічна Мельодія"

ЗАПРОШУЄМО ВСІХ!

В глибокому смутку повідомляю Родину і Приятелів,
що дня 27-го січня 1982 р. в Снятині, Україна
відійшов у Вічність
мій БРАТ

бл. п.

ЙОСИФ СІДЛЯРЧУК

Залишені в смутку:

дружина — КАСУНЯ
син — ОРЕСТ з дружиною МАРІЙКОЮ
внучка — ОКСАНА
внучок — РОМЧИК
брат — СТЕФАН, ЗСА
сестрінка — ОКТАВІЯ, Канада

ПОХОРОН відбувся дня 30-го січня 1982 р. в Снятині, Україна.

Спи спокійно Дорогий Брате Йосифку, хай земля рідна буде Тобі легкою.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Брат — СТЕФАН СІДЛЯРЧУК

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями й Знайомими,
що дня 1-го лютого 1982 р. з Волі Всевишнього відійшов у Вічність у Кліволенді, Огайо,
на 61-му році життя, після довгої важкої недуги, прийнявши Найсвятіші Тайни,
наш Найдорожчий
ЧОЛОВІК, БАТЬКО, БРАТ, ШВАҐЕР, ВУЙКО, СТРИЙКО й ЗЯТЬ

бл. п.

МИРОСЛАВ МИХАЙЛО ТИМКІВ

Д-р ПОЛІТИЧНИХ НАУК, ЕКОНОМІСТ,
старший заступник президента федерального банку Cardinal, звичайний член Наукового Товариства ім. Шевченка і член американських професійних товариств.

ПАНАХИДИ в похоронному заведенні Головчаків у Пармі, в середу, 3-го лютого й у четвер, 4-го лютого 1982 р., о год. 7:30 веч.

ПОХОРОН — в п'ятницю, 5-го лютого 1982-го року, о годині 11-ій ранку, з церкви св. Йосафата на цвинтар свв. Петра й Павла в Пармі, Огайо.

У глибокому смутку:

дружина — ВАРКА
діти:
ХРИСТЯ
ІВАСЬ
КАТРУСЯ
брати:
ЗЕНОН з дружиною ОЛЬГОЮ й дітьми МОТРЕЮ і ЮРКОМ
о. ЛЕВ
сестра — МАРІЯ ГРУШКЕВИЧ з чоловіком МИКОЛОЮ і сином АНДРІЄМ
тесті — МАРІЯ й МИХАЙЛО ТЕХ

Замість квітів на могилу, прохання, складати жертви на будову нової церкви св. Йосафата в Пармі, Огайо.

Увага! **ЗМІНА ДАТИ** Увага!

ВЕЧЕРНИЦЬ „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ"

З огляду на помилку, яка зайшла в Адміністрації Готелю — ВЕЧЕРНИЦІ „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ" відбудуться

20-го ЛЮТОГО 1982 РОКУ

а не 27-го лютого, як було подано давніше.

Вечерниці відбудуться
в РУЗВЕЛЬТ ГОТЕЛЮ, Madison Ave. & 45th вул., НЮ ЙОРК, Н. Й.

Батько і син...

(*Закінчення зі стор. 2*)

правильний і що відношення його батька до совєтського режиму, постійна і невгнута батькова опозиція до того ж режиму, представлені згідно з правдою. Він говорив: „Мій батько ненавидів тиранію. Якщо ця книжка якоюсь мірою змінила розповсюджений погляд на Шостаковіча як на придворного музику совєтського уряду, то це дуже добре. Якщо вона дала докази, що Шостаковіч не був слугою комуністичної партії, то за це слава Богу". („Ню Йорк Таймс", 23-го серпня 1981).

Коли ж Максіма Шостаковіча спитали про твори батька, присвячені Жовтневій революції, пам'яті Леніна, чи колгоспам, то він скликнув: „Та це ж маска, маска!" (Пригадуються слова Павла Тичини сказані в подібній ситуації: „Та це ж щит!").

Сьогочасний західній світ, зайнятий своїми справами, клопотами і — розвагами дуже мало уваги присвячує тому, що насправді діється внутрі Совєтського Союзу. Все таки події, про які тут мова, мають і матимуть для відносин у самому Совєтському Союзі чимале значення. Насамперед вони свідчать про велику програну, про невдачу тамошньої запряженої до пропаґандивного воза культурної політики. Одночасно відкриття справжнього обличчя Дімітрія Шостаковіча — орденами відзначеного чільного діяча совєтського мистецтва — чорне на білому списані ним оскарження практикованого насилля над людським сумлінням, далі утеча його сина і внука,— ці події — це дошкульний удар по престижі совєтської системи і марксизму-ленінізму-її ідеологічно-суспільної основи.

Д-р М. Куропась...

(*Продовження зі стор. 1*)

що згодом, коли совєтські бажання могли впливати на Уряд у Вашінґтоні, українській зорганізованій громаді тут довелося тяжко заплатити. „Ми дістали назву „фашистів" і знак рівняння поміж словом „українець" і „фашист" було написане через всю ширину першої сторінки американських газет, до яких мав доступ і справді дуже популярний тоді тут т. зв. „Популярний Фронт", американська лівиця.

Розгром зорганізованого українського життя в Америці привів до того, що з організації ОДВУ почали виступати члени братських союзів, бо так треба було для ФБІ. Ось вимовна „статистика", яку навів д-р Куропась: членства ОДВУ, наприклад, зреклися багато-багато навіть союзовців-основників. Не виреклися своєї приналежности до цієї організації тільки двоє союзовців — св. п. Євген Ляхович і Степан Куропась. Похід проти українців в Америці був сильний і інтенсивний, не всі мали відвагу ставити йому чоло.

Тепер д-р М. Куропась користуючись ухваленим у Конґресі законом про доступ до урядових архівів, дістав ці документи, якими розпочалося переслідування українців.

Це була Москва, яка вимагала припинити підривні дії українців проти „союзника" Америки СССР, що Уряд американський і вчинив руками самих американців.

Але, не зважаючи на всі труднощі — внутрішні незгоди і зовнішні перешкоди, українське зорганізоване життя існувало далі в Америці, і різні організації, групи, інституції росли і зростали в силі, та періодично відчували потребу діяти зорганізовано. Для цього творили вони централю знову, на місце тієї, що занепала, розбилася чи в який інший спосіб утворила вакуум у житті цих організацій. Таких централь, як сказано, було сім і їхню історію коротко, але повно, насвітлив прелеґент.

Як під час і після Першої світової війни ці централі українців існували одна за одною, з пильним поглядом і прицілом на допомогу Україні в її боротьбі, так і в сороковому році в час Другої світової війни, українці знову створили централю. В 1949 році вона відновилася, як Український Конґресовий Комітет Америки.

За тридцять років своєї діяльности УККА зробив чимало корисного для України і українського поселення тут; довівши все це до свого апогею в 1967 році — організуванням Світового Конґресу Вільних Українців — СКВУ.

Хоч ці події за останніх тридцять років — це вже час присутности в ЗСА нової української еміґрації, і тому про ці часи найбільше відомо, то в цій частині доповіді д-ра М. Куропася не бракувало незвичайно цікавих і рідко згадуваних фактів і епізодів, з яких він робив висновки також наскрізь оригінальні й переконливі.

З 1967 року — СКВУ, почалася остання декада і все ділося не так. Зменшилася жертвенність на народні цілі; справу дисидентів занедбано в сумний спосіб; все яскравіше виступали намагання перебрати УККА в одні руки, щоб замість плюралістичної організації все стало монопартійним. Останні конґреси лише поглиблювали дисонанс поміж українцями. І ось XIII Конґрес, де певні люди „відверто вирішили перебрати все і воювати з усіма". Всі ці справи вже відомі: вихід 27-ми організацій з XIII Конґресу і утворення Комітету за Правопорядок в УККА, який має на меті оздоровити ситуацію в громаді.

І тут висновок прелеґента: „розбиттям" нема чого так дуже журитися, такі розходження, „розлуки" вже були раніше. Були вони колись, є й тепер і будуть, і в тому нема нічого страшного. На місце одного організованого тіла твориться тоді друге. Проте д-р М.Куропась радить дуже важливу річ — не слід забувати про Америку. Треба розбудовувати і внутрішньоамериканську ділянку праці, тоді нам не пришиють латки „антиамериканської" діяльности, якщо б справи повернулися інакше. Тут слід взоруватися на канадцях-українцях, вони дбали про те, щоб мати своїх посадників міст, сенаторів міністрів.

Розпачати з приводу браку „єдности" теж не слід, на думку д-ра М.Куропася. „Єдність" — неможлива, бо ми плюралістичне суспільство, плюралістична громада, і маємо різні уподобання, різні думки. Але один центр можна мати і потрібно. Проте, ця централя мусить бути плюралістичною. Вона має об'єднувати всі організації, або багато організацій, але принцип плюралізму мусить бути дотриманий.

Прелеґент закінчив свою незвичайно цікаву доповідь тим, що він підтримує ідею створити нову централю і що „вже найвищий час братися до діла". Останні слова прелеґента, як і кілька разів під час доповіді, зустріли гарячими оплесками всі присутні.

Після доповіді були питання від кільканадцяти громадян, на які д-р Куропась дав вичерпні відповіді.

Відповідаючи на ці питання, д-р Куропась знову підкреслював потребу наших поселень тут цікавитися і американськими справами. Ось у час, як він був у Білому Домі, один відвідувач, вірменин (до речі, він писав докторську дисертацію про Михайла Драгоманова в американському університеті) замість щось просити для себе, сказав М. Куропасеві, що вони, вірмени, хотіли б знати, як вони можуть послужити Президентові; що вони можуть зробити для Америки? Бо і справді, Америка нам нічого не винна, і, йдучи до американського Уряду, треба розуміти американську точку зору. Для ЗСА має бути в тому якийсь інтерес. Але політика Америки може мінятися. Інакше було за Вилсона, а інакше за Рузвелта. Такі зміни будуть знову. Америка буде за Україною, якщо у цьому буде її інтерес.

Тут доповідач дав приклад Польщі. Є про що подумати. Впливи греків теж не малі, але грекам також не вдається змусити Америку на протитурецькі виступи, бо американська закордонна політика працює для Америки, а не для когось третього.

Подібно до відповіді на це питання, інші уваги й приклади при відповідях були теж давані з гумором, тому вони були жваві й дотепні, а разом з тим — інформативні і глибокі.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СЕРЕДА, 10-го ЛЮТОГО 1982 р.

Джерзі Сіті, Н. Дж. Річні збори Т-ва „Сини України" 287-ий Відд., о год. 5-ій по пол., в залі УНСоюзу, 3-ій поверх, 30 Монтґомери Ст., Джерзі Сіті, Н. Дж. В програмі: вибір делеґатів на 30-ту Конвенцію УНС. Просимо всіх активних чл. взяти участь. — М. Мілянович, предс., Б. Ясінський, секр.

НЕДІЛЯ, 14-го ЛЮТОГО 1982 р.

Чикаґо, Ілл. Річні загальні збори Б-ва св. Стефана 221 Відд. о год. 1-ій по пол. в домі УНСоюзу при 845 Вестерн вул. Проситься чл. взяти активну участь у зборах. — Управа Відділу.

Баффало, Н. Й. Річні збори 360-Відд., о год. 12-ій дня в Пластовій Домівці при 840 Вілліям Ст. у Баффало, Н. Й. На порядку нарад:, звіти за минулий рік та вибір уряду на 1982 р., як також вибір делеґатів і заступників на 30-ту Конвенцію УНС. — Ів. Гаврилюк, секр.

Бетлеґем, Па. Річні збори Т-ва ім. Ольги Басарабової 47-ий Відд., о год. 2-ій по пол. в залі укр. кат церкви при 1826 Kenmore St. На порядку: звіт Управи і вибір нової на 1982 р. Після Річних зборів відбудуться звичайні місячні для вибору делеґатів і заступників на 30-ту Конвенцію УНС. Проситься чл. взяти участь. — Управа.

П'ЯТНИЦЯ, 19-го ЛЮТОГО 1982 р.

Мілвокі, Віск. Річні загальні збори Т-ва ім. Ів. Франка Відд. 103, о год. 7-ій веч. в залі укр. правосл. церкви св. Покрови при 1231 Вест Скатт вул., Мілвокі. По Річних зборах відбудуться Місячні, на яких буде вибір делеґата на 30-ту Конвенцію УНС. Проситься чл. прибути. — Інж. А. Дорошенко, гол., Уляна Тишинська, секр.

СУБОТА, 20-го ЛЮТОГО 1982 р.

Плейнфілд, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Ів. Франка 372-ий Відд., о год. 7-ій веч. в домі при 139 Westervelt Ave., N. Plainfield, N.J. Просимо членів прибути, бо буде вибір делеґатів і заступників на 30-ту Конвенцію УНС. — Управа.

НЕДІЛЯ, 21-го ЛЮТОГО 1982 р.

Клівленд, Огайо. Місячні збори Б-ва св. Василія 364-ий Відд., о год. 2-ій по пол., в приміщенні Астродому св. Йосафата. На порядку: вибір делеґатів на 30 Конвенцію УНС. Проситься всіх членів прибути та вирівняти належні вкладки. — В. Владика, секр.

Відбити ще...

(*Закінчення зі стор. 2*)

Ані „Л'єст е Вест", ні „Лєшанж", ні інші теперішні появи французькою мовою не заповнять стосовної прогалини і найвища пора цьому зарадити. Мимохіть приходить на думку, чому б цим не занявся СКВУ, чи інша центральна установа, яка заініціювала б такий журнал. Для цього, очевидно, була б потрібна участь наших наукових інституцій в Канаді і передусім у самій Франції та використання зв'язків з французьким і квебекським науковим і публіцистичним світом. Якщо ж йдеться про фінанси, то, можливо, допомогло б тут Товариство українських підприємців в Торонто та інші „грошовиті" установи, готові зфінансувати такий почин.

У Рочестері...

(*Закінчення зі стор. 3*)

Богоявлення в Рочестері та голова УБСоюзу Іван Олексин. Останній у жартівливий спосіб передав свої пережиття з жителями Путятинець, бувши їх близьким сусідом (І.Олексин походить з Вербилівець).

У мистецькій частині виступив квартет „Луна" у складі: М.Благий, М.Єйна, Є.Кулик, С.Ольшанський, під мистецьким керівництвом інж. Я.Матковського, який виконав пісні: „Соловію, рідний брате", „В чарах кохання", „Світив нам місяць" та „І по цей бік зима".

Після бенкету відбувся баль, на якому до танців приґравала оркестра Павука. Присутні забавлялися до пізньої ночі.

Наступного дня, в неділю, у церкві Богоявлення відбулась спільна Торжественна Служба Божа в намірені односельчан по обох боках океану. З нагоди з'їзду видано однодніівку „Путятинці", редаґуванням якої займались Любомир Ґалуґа та Микола Єйна.

Тому що з'їзд був не тільки успішний морально, але й фінансово, бо путятинецькі громадяни все щедро і радо жертвували на національні, освітні, допомогові цілі, Організаційний комітет з'їзду на ліквідаційному засіданні вирішив виасиґнувати зі своє каси 300 долярів на потреби Катедри Українознавства при Гарвардськоу Університеті.

Роблячи кінцеві підсумки нашого з'їзду, треба з приємністю ствердити, що його бажали і очікували односельчани Путятинець старої і нової еміґрації, шкода тільки, що не всі могли взяти участь у ньому.

Подяка за підготову з'їзду належиться, в першу чергу, невтомному і неперевершеному організаторові і голові В.Іванцеву та його Комітетові, в склад якого входили: Любомир Ґалуґа, Микола Єйна, Володимир Свирида. Степан Швець, Богдан Рудий, Іван Куций, Адам Кисіль, Василь Кучмій. Подяка належиться також всім тим, які своєю працею в будь-який спосіб спричинилися до успіху з'їзду.

Микола Єйна

„Дзеркала"

(*Продовження зі стор. 2*)

зелених очах щире здивування" (ст. 37).

А чи не прекрасний такий момент: „Очі набирають голубости вітражів у тремтінні кучерявих стрибків сонця" (ст. 53).

Або стан душі представляє вона: наче туго заплетена китиця смутку" (ст.60).

Про заголосну модерну музику Л. Коленська висловлюється — „пронизлива вакханалія звуків". Гурт дівчат називає „намистом дівчат". А знову про проминання часу — „Час розтулював долоні і з них вилітали дні і роки" (ст.126). Або: „Поза вікнами на темних хвилях пливла ніч, веслували зорі" (ст. 174). Старість збідованої самотньої жінки представлена таким поетичним образом:

„І на похиленій спині попонесла своє горе і самотність" (ст. 180).

Багато-багато ще в тексті подібних місць, та наведених досить, щоб побачити на цих декількох прикладах чар мови „Дзеркал"

Любов Коленська у своєму новому творі передала образ складности проблем, зв'язаних з людською екзистенцією; у своїх новелях спонукає авторка до глибокої застанови, як наприклад, у „Камілі". У цій новелі представлено нашу дівчину, у якої в наслідок того, що опинилася в розеротизованому, рознаркотизованому товаристві-ґенґу, постала внутрішня деформація, як людини. Мимо великих зусиль ідейного юнака (Марка), вона таки не знайшла вороття.

Чимало дидактичних елементів знаходимо в новелях: „Дженні, вернися!", „Божий чоловік", „А голубінь за ними" (про наших повстанців"); навіть короткометражні етюди — „Поет", „Мій сусіда", „У телефонічній будці", „Віддали сина", „Джмелиний спів" теж спонукують до мислення, рефлексій.

На першій 70-сторінковій новелі „Дзеркала", від якої походить назва книжки, слід було б довше зупинитися, в ній бо безліч психологічних моментів, але з уваги на обмеженість оцього тексту скажемо тільки, що „Дзеркала" заслуговують на окрему увагу. Це може бути книжка сама в собі.

Любовні сцени представлені згідно з вимогами естетики, інколи ніжні, поетично-ідилічні.

Письменниця вміє прикувати увагу читача до своїх творів, а такий вальор завжди висувається на перший плян.

Коленська не користується цитатами великих майстрів слова, хоча ними користуються часто-густо досвідчені письменники, вплітаючи їх у свій текст на те, щоб надати йому вищу інтелектуальну ранґу. Письменниця цього не робить, бо її твори мають цю ж ранґу і без цього. „Дзеркала", — це високо-мистецька гармонійна цілість. Цю свою книжку присвятила авторка своїй дорогій матері.

Яр. Климовський

Вступайте в члени УНС